

# Epistola Jo. gerson ad frēm

## Johānes cācellariūs parisien. Germano

suo carissimo Johāni ordinis celestinorum Inclinauit cor meū vel curiositas/vel vanitas  
vel vt pie cōfido caritas illi<sup>9</sup> cui dicit cor meū de<sup>9</sup> cordis mei et pars mea deus in eternū/ vt  
mibi describerem arma/scutū cordis et fidei/quale militiā mibi necessariā et accōmodam fi  
guraret p̄ presenti vita, queteste iob , est militia homis sup terrā Deditatus sum cū corde  
meo plurima. Tādē ascēdit mens in hūc affectū cordis/ vt sibi p̄i cor alatiū et ignitiū signatū  
signo thau aureo/poneret i etheris saphirini medio/radiātibus illic aureo colore/sole/luna  
et stellis/ quatinus ego peregrinus et aduena(sic enī Gerson interpretatum significat) assidua  
meditatio recordarer verbi celestis peregrini pauli. Nostra cōuersatio in celis est. Nec me  
prosuls secessit hec meditatio cordis/dū illud tu dñe dilatasti.dum libero sibi volatu/ p̄ am/  
plissimos sacre scripture celestes cāpos spaciari donatiū est/ybi totiens de cor defit sermo v̄  
ius et efficac, que ad sensus/nūc allegoricos/nunc morales/nūc anagogicos fructuosiſſima  
iocunditate trahi pōt/ vt iugiter insonet illud ecclie; Sursum corda + Doctibi germane ſi/  
gnificare volui/q̄ cōſors es peregrinatiois mee/tibi meū et mibi tecū debet esse cor vñū/et  
anima vna/quatinus edificatiois hui<sup>9</sup> nō ingrate/particeps esse velis/q̄ scies et poteris/co  
operante illo q̄ cor regis et hoīm inclinat quocūq̄ voluerit/q̄ finxit ligillatim corda eorum  
In quo bñ vale feliciter et euola. Scriptum cōstantie prima Januarij,i 4 i 6.

Dic precor/ iste quis est qui carmina condit ista  
Bratia nomen ei/cognomen et aduena fecit  
Esse perigrinus signis agnoscitur aptis  
Lassidolum dextro/fartum dependet ab armo  
Ad latus oppositū.celsum caput orbicularis  
Pilleus obnubilis: soles quo pellat et imbræ  
A vultu infestos.baculusq̄ teres regit artus  
Terrea cui cuspis.munitur sura coturno  
Scutum leua gerit:saphiro celo ve sereno  
Loncolor.hic auro sepiē radiare planetas  
Inspiceret.medio cor pennatum velut ignis  
Emicat,et thau rutilo sibi signat in auro  
Egide protectus bac hostica tela retundit  
Hec caret angelico duce:sed caro visib⁹ obstat  
Sedulus hunc catulus ut thobiam comitatur  
Gerson origo fuit.dat cancellarius almo  
Lustris quinq̄ gradus studio tibi parisiorum

## Cōpendiosa laus

Johānis de gerson Cancellariū parisiensis:

**I**ohannem de Her/  
son parisiensis quon  
dam studiū cancellari  
um: si quis doctorem  
christianissimum vo  
cet: is certe videbitur  
eius merito ac digni  
tati non impertinet  
nomen: indecentem  
ve tituluz attribuisse  
Si enim autor christiani nominis Libri  
stus: fine et consummationē legis sue dilec  
tione constituit: si leue et sacramētis pau

cis astrictū iugū posteris suis imposuit. Si  
pharisaicū illud paternaz traditionū on<sup>9</sup>  
a suorū humeris excuslit: quis obsecro in  
ter doctores legis hui<sup>9</sup> christiani agnomi  
nationē iustius sortiet Johāne de gerson:  
qui operosa et pia industria p̄ oēm etate in  
litteris sacris versatus: omne studiū in id  
cōtulit: ei soli operā impēdit: vt christiani  
qui succedēlibz sub inde multiplicatisq̄ p  
ceptis hominū: ac innumera viuēdi varie  
tate p̄posita: inextricabili ferme cōsciētie la  
bvrinto circuittare viderent: et egrediendi  
et hoc callē ngtū faceret: et planā securaz ac  
regiā dilectiōis christiane viā quenam es  
set luculentissime demonstraret. Plane si  
q̄s forte dubitatiō de hoc fuerit: huic nul

a 2



la pbatio certius p̄suadebit vt que p̄missa  
sunt credat. q̄ si sepe et attēte leget. q̄ pl̄ma  
post serelic̄t cācellarii in genij ac doctrine  
sue monimēta. Inuenit etenī nō herēt in  
curiosis abagib⁹. nō i vana subtiliū ostēta  
tione soliciū. neq; affectatōe exq;site noui  
tar⁹ turgētē. sed is insistētē tm̄ mō. q̄ cogni  
tu necessaria. et opes alubria i priscis docto  
rib⁹ dēphēdebat. q̄ pfecto ad vñz nr̄oꝝ tē  
porū. et ad mores in q̄b⁹ xp̄iana versat res  
publica. tā scite applicuit et accōmodauit.  
vt nihil clari⁹. nihil certi⁹ boles nr̄i legere  
possint. p qd ab hac misera pplexitate. nū i  
multis alijs. tum p̄serit i varietate leguz  
būanaz. q̄ nūc obligates. nūc abolite asse  
runt. nōnunc vertūtē dubiū. sese tuto do  
ceant euoluere. **A**n faciū ē vt q̄ soli vtilita  
ti. primi scribēdo studeret nulla affectiōe p̄  
uara alicui⁹ e doctorib⁹ q̄ eū p̄cesserant sin  
gularit̄ ducere. **Q**uāuis enī ex his q̄ cele  
bres erant neminē ignorauerit. eoꝝ tm̄ q̄s  
nō respuit eccia. nec aliquē v̄squeq; refu  
tauit. nec cuiq; sese v̄bilibet obnoxii cōsti  
tuit imitatorē. s̄velut ap̄is argumētis sin  
gulor⁹ d̄p̄st⁹ dulcorē. quē ex eo potissime  
sapiebat. si qd naturale aut diuinā legē sin  
cer⁹ redoleret. fauū sp̄icuū orditissimum  
suauiſſimūq; ḡtēbat. **L**ōge. pfecto alien⁹  
ab eoꝝ sensu. q̄ doctorē fauore pbāt. et qui  
bus nō rā p̄specta v̄itas q̄ eiusdē. pfectiōis  
piūctio sectādi alicui⁹ nc̄itatē iponit. **A**ec  
quidē i scholastica theologia. **I**n mystica  
vō q̄ ita xp̄ianoꝝ vt auctore dionyſio. sol  
lit xp̄ianis ḡcessa. q̄nt⁹ fuerit iohes de ger  
son. q̄ clar⁹. q̄ copioꝝ. q̄ iuste xp̄iani ag  
nomē p̄meruerit. ex sc̄pt̄ suis aduerti ma  
nifestissi p̄t. **S**tudioſe siqdē curauit. quē  
admodū de seip̄o pl̄bi i loc⁹ testat. theolo  
giā mysticā cū scolastica ḡcordare. **V**el qd  
ōnderet scolasticis doctrinis illā nō esse ad  
uersaz. **V**el qd oēs qui crudis solūmō spe  
culatōb⁹ dei iuētigat ad exp̄imentalē eius  
gustū inuitaret. ad quē sc̄z tāq; ad margari  
tā p̄ciolā et future b̄titudis pl̄ibatiōe om̄s  
xp̄iane pfectōis quidos an helare docebatur  
eo certe efficaci⁹ q̄ et ip̄e nō mō doct⁹ verbo  
s; et vñz p̄t⁹ i ea re fuerat. **N**isi enī gustasset  
q̄ suavis edñs. nūq; tale aliqd. qd melius  
p̄cipi q̄ dici p̄t. tā dilucide tā signate tāq;  
copioſe declarare potuisset. **A**ec miꝝ sane  
hā vt de vita q̄z sua nō nibil afferaet. ab in  
eunte etate p̄ parētes ad dei amore allec⁹  
extitit. q̄s ip̄os pietate in dei nō mediocri

arisse. indicio sūt liberiſere oēs deo dicati  
**H**oc tradit⁹ bonis artib⁹ in parisiēsi gym  
nasio ita se exercuit vt pficiente cū tpe peri  
tia et integritate. oīm illic̄ theologā p̄ficiētū  
tpe suo lōge eminētissim⁹ h̄ref et cēt. **S**in  
gular⁹. pfecto gl̄ia viciſſe parisiēses i eo i q̄  
ipi ceter⁹ studiis oib⁹ semp p̄stirissent. **V**e  
rū multo laus āpliōr et īmensuſ fere p̄conū  
ei⁹ ab his p̄surgit. q̄ꝝ adhucne meminim⁹  
quidē. **Q**ue qr̄ illustriore dicēdi ornatū de  
poscūt alijs. et alij loco duximus refuanda  
**Q**uis enī breuiōb⁹ cōplecti posset. accurā  
tissimā prudētiā laborē fortissimū. mode  
stissima p̄silia. feruētissimū zelū. quē inde  
fessus adhibuit p̄ sedādo et vniēdo illo tur  
bulētissimo scismate q̄ etas illa q̄tiebatur  
**Q**uis legatiōes suas mira grauitate et pes  
ritia obitas. satis digne cōmemorare pos  
set. q̄s p̄ frācoꝝ rege. eccl̄a gallicana. et vni  
uersitate parisiēsi. tum plezq; alias tum p̄  
cipue ap̄d celiberrimū illō xp̄iani ppl̄i ges  
nerale. ciliū. ōstatiense gnauiter admīstra  
uit. **I**llīc etenī diligētia incredibili. sanissi  
ma doctrīa et vhemētissima vi dicēdi. q̄b⁹  
p̄es monuit. p̄firmauit et qd facto op̄ eēt  
aptissime mōstrauit. tm̄ effecit p̄ cōi pacis  
q̄ a tota xp̄iana rep. etulabat recōciliatiōe  
vt nō min⁹ necessari⁹ fuisse videat illi sue  
calamitose tēpestati. q̄s oīm gloriosissim⁹  
doctor Augustin⁹ etati sue pelagianoꝝ he  
reſe p̄taminat. **E**rat et tractat⁹ et oratōes  
ei⁹ i ea rē pl̄me q̄ min⁹ nc̄ce sit adducere  
multa ad hec cōprobāda. **Q**uare filētio p̄  
terean⁹ reliq;. si vno vbo p̄suasuz fuerit. **J**o  
hānē de gerson euīdētissimo intitū v̄itas  
tē p̄spexisse et nō mōrī ōstatiā ac fortitudi  
ne p̄spectā tutatū fuisse. **A**d eā siqdē sensu  
puritatē et simplificationē cordis deueni  
rat vt velut et sereno pacatoꝝ aere despice  
re et tueri valeret oīa q̄ sub se turbida pas  
sionib⁹ et ignoratiōe nube obducta i ceteris  
agebat. **I**taq; expeditissim⁹ et resolutissim⁹  
erat ilvero cognoscēdo. **I**n defendēdo aut̄  
q̄ firm⁹ q̄ imp̄terit⁹ fuerit. v̄l̄b⁹ vñū argu  
mēto nob̄ sit. qd post grauissimas alterca  
tiones q̄b⁹ cōtra ipugnatores v̄itatū fidei  
et p̄ceptoꝝ dei corā lacrostō cōcilio certa  
uerat. p̄ncipis etiā posētissimi oīiū nō ve  
rit⁹. velut aliter Chrysostom⁹ aut Athana  
sius ip̄m tādē exilii molestissimū p̄peti nō  
detrectauit. **O** virū vere christianū. **O** te  
poꝝ nr̄oꝝ p̄ditissimōꝝ singlareſidus. **T**u  
eā quā a le pellūt ceteri v̄itatē etiā i exilio p

# Tituli operū gersonis

quiris. Tu teipm̄ iniuria et pteptu mavis  
affici q̄ veritatē. Tu vere fm̄ nomē tuum  
laudē tibi paras. Person enī aduenā signi  
ficat. Tu ipi⁹ christi q̄ ut v̄itati testimoni  
um daret nullū formētorū gen⁹ expauit. cū  
re et facto fueris imitator. cur non merito  
tuo maximo ei⁹ cognominationē adipiscas  
ris. Quāobrē honorenſ doctores alij q̄sos  
epitheto suo. Dicath scc⁹ ille scriptor⁹ ma  
gnus iste. irrefragabilis alter Subtilis. so  
lēnis. illuminat⁹. vel q̄cquid tale. p̄ merito  
suo q̄sos vocat⁹. Juste quidē et bñ. Sūt et  
enī. Liceat obsecro Johānē q̄z de Gerson  
nō fraudari laude sua. Liceat christianus  
doctor appelleſ. Is cui⁹ p̄mo doctrina ad  
christi meras traditōes oēm nr̄am assertio  
nē p̄redit metiri. Cui⁹ deinde studiū p̄ma  
rie tpi opatiōi. ppter quā i mundū venerat  
testimonia ſz v̄itatis intēfissime fuit addi  
cu. Cui⁹ poſtremo vite p̄clusio tanta ana  
gogice et vere xp̄iane contēptionis dulce  
dine et amore flagrauit. vt velut cign⁹ mo  
dulato cāticorū carmine morte ſuscipiēs i fe  
licē familiā christi quē docuerat. p̄ q̄ certa  
uerat. et quē totis viſcerib⁹ defiderauerat.  
nō i merito i etna btitudie recept⁹ eē credat.  
**P**lura poſſent alia in laudē bni xp̄iani  
doctor̄ anecti quoq̄ alij ex ep̄lis archiepi  
lugdunēsis et fratris ſui p̄oris celeſtinorū  
cōcipi p̄nt q̄ ad fine bni opis habet. Ve  
rū paſſim plima ſele obijciūt laude et hono  
re digna ſtudiosis ſcriptorū ei⁹. et q̄b⁹ et hec  
pauca q̄ p̄missa ſūt clari⁹ intelligi poſſunt.  
**H**uius itaq̄ utillissimi doctoris tractat⁹ et  
opera quotquot colligi potuerūt etiā nō ſi  
ne singulari labore. in h volumē caſtigate  
admodū imp̄ſſa fuerūt. Qd̄ trib ſane ptib⁹  
ſi cui libuerit. poterit ſecerni. Earū p̄ma cō  
tinet ea q̄ et fidē et ecclie regimē et circa ea er  
rores cōcernūt. Secūda cōpleteſ eaq̄ ad  
morales traditōes p̄tinēt. Tertia myſtice  
theologie accōmodata ſubiungit. hunc aut̄  
partiū ordinē nō eſſe incōgruū ſ scripture  
ſacré p̄ſus dueniētez apte intelliget. ſi q̄s  
bonaueturā i libello de reductōe artiuſ ad  
theologiam in quarto lumine leget. Inter  
hec aut̄ opa licet nonnulla ſint q̄ Johis de  
gerſon nō eſſe veriſimili⁹ ſi ut ē tractat⁹ cō  
tra ppterarios. S. augustini Lopēdiūm  
theologie. ſermo de cōceptōe. et ſi q̄ ples re  
periant tñ qr̄ auctor ali⁹ nō patebat ido lo  
co ſuo pſtiterūt. Alij aut̄ tractat⁹ q̄ ſibi nō  
nūq̄ ſtribuunt. hñt auctore certū bñt. Ut

est libellus de cōceptu mūdi. quē cōſtat a q̄  
dā thoma canonico reguluri editū. et ples  
alij nō ſūt opib⁹ ſuis inserti. Verū nōnulli  
ad finem opis ppter conformitatē materia  
rum ſubiuncti.

## Annotatione titulo

rū operū doctoris christianissimi Johānē  
nes de gerſon cācellarj parisiēſis eo ordie  
quo in h volumine ſele cōsequunt. qd̄ trib  
ptib⁹ diſtingui p̄t̄ ponunt. Primo titu  
li prime p̄tis. q̄ tractat⁹ p̄tētē eccliaſticas  
erfidē potiſſime cōcernētes complectitur.

E laude ſcriptorum. i. A  
Unū ex quatuor ſiue monos  
telleron/post i K  
De p̄tētē eccliaſtica. i. L 93  
Sermo pro viagio regis ro

manorum	2	Z
De auferibilitate pape ab ecclieſia	3	F
De modo ſe habēdi tpe ſcismatis	3	X
Scismata quoq̄ fuerunt	3	7
Declaratio defectū virorū ecciacorū.	5	A
De vnitate eccliaſtica	4	A
De ſtatiſbus eccliaſticis	4	J
De modo viuedi oīm fidelium	4	R
Sermo de ſignis ruine ecclieſie	4	V
De ſcismate quidam tractatus	5	E
De ſcismate alius tractatus	5	D
De cōcilio generali vni⁹ obedietie in ſeſſi		
Concilij constantiensis (mate	5	D
decretum frequēs/post	5	X
Sermo in die circūcisiōis corā papa Ap		
Epistole ad ducē aurelia (paruit	5	y
nēsem et cardinalē cameraceſem.	6.	R
Sermo factus corā alexandro papa i die		
ascensionis	6	L
Sermo corā papa bñdicto Massilie		
Propoſitio facta corā anglicis (D		
euntibus ad conciliū pifis	8	B
Trilogus in materia ecclieſie	8	L
Sermo eiusdem in festo sancti Antbonij		
Hauptie facete ſunt	9	Z
Tractatus de nuptijs ecclieſie tc.	18	Z
Errores circa pceptū nō occides	ii	J
Sermo in die purificatiōis marie. ii. S		
Sermo corā cōcilio Ambulate dū luce. 12		
Propoſitio i cōcilio ex pte regi ſrācie (D		
Sermo corā cōmiſſarijs fidei de errorib⁹		
Cōtra aſſertio (cōtra fidē et mores. 13. A		
nes mgri Jo. parui ſermo eiusde 13. D		
Que veritates ſint de necessitate ſalutis		
Determinationes due (credēde. i4. E		